

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Ds E. Th. v. d. Born, Prof. P. Deddens, P. Groen, Prof. Dr H. J. Jager en Prof. C. Veenhof.

Het nadrukken van de inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. v. Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Drs L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; K. van Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Rudolf van Reest; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. P. DEDDENS, Spoorakade 7, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.50 per halfj., buitenl. f 11,— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: Goede orde? — Kerk leven: Over de naam der kerken. — De bibliotheek van wijlen Prof. Schilder. — Predikanten-conferentie. — Nagift Orgel-

fonds. — De eenheid der kerk. — Pol. en Soc. leven: Gemeenschap in de arbeid. 4. — Boekbespreking. — Perschouw. — Kerkenieuws.

AAN DE LEZERS.

Zoals reeds enkele jaren de gewoonte is, verschijnt in de vacantieperiode ons blad enige weken in een omvang van 4 pagina's.

DE ADMINISTRATIE.

GOEDE ORDE?

HOOFDARTIKEL

Korte Verklaring van de Kerkorde der Geref. Kerken, door Ds Joh. Jansen, 3e vermeerderde druk. J. H. Kok N.V., Kampen 1952.

Dit populaire handboek, door de Uitgever voorbeeldig verzorgd, bevat ontegenzeggelijk veel goeds. Toen ik het echter doorlas, werd ik onwillekeurig herinnerd aan de bekende kritiek van de man, die op de eerste bladzijde van een hem toegezonden werk schreef: „Dit boek bevat veel goeds en veel nieuws.“ Doch op pagina 2 er aan toevoegde: „Jammer maar, dat het goede niet nieuw, en het nieuwe niet goed is.“

Het goede in deze Korte Verklaring is niet nieuw. 't Kwam al voor in de eerste druk van 1923. De tweede editie bracht wat nieuws en wat slechts: de neerslag van de anti-Schriftuurlijke en anti-confessionele hiërarchische theorieën, door Dr H. H. Kuiper verkondigd, en door Dr Nauta en de synoden der gebonden kerken slaafs gevolgd en in praktijk gebracht. Terwijl in deze derde druk (waarvan, volgens het Voorbericht, Dr Nauta vóór het afdrucken de proeven heeft nagezien) wat niet goed is, blijkt gehandhaafd en uitgewerkt te zijn.

Dit spijt me zeer, en voor de gebonden kerken, en voor de schrijver. Voor de gebonden kerken: het „nieuwe kerkrecht“, in dit veelgebruikte boek gepropageerd, volgt principieel precies dezelfde koers als het huidige hiërarchische kerkrecht van de Ned. Herv. Kerk. Begrijpen de leiders in de gebonden kerken nu waarlijk niet, dat ze op deze wijze hard werken aan een toekomstige fusie met de Herv. Kerk, en bezig zijn, de kerkleden daarvoor te praepareren? Ik denk hier aan de vraag (eind 1944) van 'n voor-aanstaand synodocratisch man: „Waar zouden die bezwaarden, die zich aan de synode niet willen onderwerpen, straks terecht komen, in de Christelijke Gereformeerde of in de Hervormde Kerk?“ Als God het niet verhoedt, zien we nog eens de gebonden kerken, althans voor een aanzienlijk deel, terecht komen in de Hervormde Kerk.

Wat een verantwoordelijkheid, ook voor de auteur van deze Korte Verklaring! Hij deelde eens mede op een vergadering waar schrijver dezes mede tegenwoordig was, dat hij bij zijn studie over het kerkrecht eerst volgde de opvattingen, gangbaar in de kerken der Afscheiding. Dat hij daarna geheel gewonnen werd voor het Doleantie-kerkrecht, gelijk het met name door Dr F. L. Rutgers werd geleerd. Maar dat hij ten slotte onder sterke aandrang van Dr H. H. Kuiper zich had aangesloten bij diens zienswijze. Zo draaien we. En de gebonden kerken, waarin volgens de recente klacht van dr Schelhaas vooraanstaande mannen blijken te staan (zij verkondigden, aldus dr S., enormiteiten, en tasten wezen en grondslag van het Geref. kerkrecht aan) draaien willig mee om deze laatste tour de force.

't Gaat hier niet aan, alle bezwaren tegen Ds Jansen's boek stuk voor stuk te noemen: slechts enkele essentiële punten. Op bl. 135 wordt ter adstruatie van de mening, dat Handelingen 15 van een synode spreekt, zoals zonder reserve geschiedt door Dr Gros-

heide in zijn Commentaar op de Handelingen en minder kras door Ds Jansen, aangehaald de uitspraak van Calvijn: „hier wordt ons van Godswege de grondvorm en de regel voor het samenroepen van synoden voorgeschreven, wanneer zich geschillen voordoen, die anders niet bijgelegd kunnen worden.“ Punt. De zaak schijnt hiermee voor de heren, zoveel Calvijn betreft, afgedaan. Maar waarom citeert men niet verder? Want leest men zijn Institutie, dan blijkt Calvijn's opvatting van een synode of concilie geheel verschillend van 't geen men er thans onder wil verstaan. Daar drukt Calvijn zich (IV, 9) immers aldus uit, dat alle concilies onderzocht moeten worden met de weegschaal van mensen en engelen, namelijk het Woord des Heren. Werpt men hem tegen: „ge drukt zo alle conciliën neer, zodat het een ieder vrijstaat om aan te nemen of te verwerpen, wat de conciliën hebben vastgesteld“, dan antwoordt Calvijn: „allermint, maar ik zou willen, dat men telkens als men het besluit van een of ander concilie te voorschijn haalt, eerst naarstig overwoog in welke tijd het gehouden is, waarom het gehouden is, en met welke bedoeling en hoedanige mensen aanwezig geweest zijn; vervolgens dat men datgene, waarover het gaat, naar de regel der Schrift onderzoekt, en dat wel op deze wijze, dat het besluit der conciliën zijn gewicht hebbe, en als een voorlopig oordeel (praeiudicium) zij, maar toch niet het onderzoek, waarover ik sprak, verhinderde.“ Calvijn ziet dus een synodebesluit als een praeiudicium, als een voorlopig, voorgaand oordeel. Dat betekent: het volgende oordeel, het beslissend eindoordeel, is het recht van de aan Gods Woord getoetste consciëntie van ambtsdragers en overige kerkleden. Van een synodale macht gelijk waaraan men zich thans in de gebonden kerken onderwerpt, wil Calvijn also absoluut niet weten. — En als Ds Jansen uit den treure, op één bladzijde, 168, niet minder dan drie maal, verkondigt: de synodebesluiten hebben bindende kracht, want in Hand. 16:4 worden de Jeruzalemsse besluiten dan toch maar dogmata, d.i. ordonnantiën genoemd, dan vergeet men daarbij stereotiep het saillante punt, n.l. dat op de vergadering van Hand. 15, IN ONDERSCHIEDING VAN ALLE SYNODEVERGADERINGEN, de Apostelen tegenwoordig waren, en deze vergadering zonder zich te vergissen doen kon, waartoe volgens Ds Jansen zelf geen enkele kerkelijke vergadering daarna gerechtigd is (als zijnde feilbaar, deze druk, bl. 137), n.l. proclameren: „Het heeft de Heilige Geest en ons goedgedacht“ (Hand. 15:28).

Op bl. 166 en 167 betoogt de schrijver, dat Christus aan de plaatselijke kerk drieërlei macht schonk: de leermacht, de regeermacht en de tuchtmacht. Best. De kerkeraad van A oefent dus die macht uit over kerk A, die van kerk B over kerk B, die van kerk C over kerk C enz. Maar nu komen die kerkeraden samen door hun afgevaardigden in meerdere vergadering. Wat geschiedt er nu? Wel, zegt Ds Jansen, in die meerdere vergadering gebeurt iets ongewoons. Daar krijgt de kerkeraad van A ook macht (dezelfde macht die hij had over kerk A) over kerk B, kerk C, kerk D enz. Wel, zou men zeggen, dat is toch wat

wonders. Waar halen die kerkeraden, of liever hun afgevaardigden, die macht vandaan? Kijk, zegt Ds Jansen, dat zit zó. In die meerdere vergaderingen brengen de kerkeraden hun macht samen. Daar is dus cumulatieve macht. En zo hebben de generale synoden leermacht, regeermacht en tuchtmacht over alle kerken, principieel en in wezen dezelfde macht, welke Christus rechtstreeks aan de plaatselijke kerken schenkt en door middel van afvaardiging in de meerdere vergadering samenbrengt. Die macht is een van de kerken afgeleide, en nu in meerdere vergaderingen saamgebrachte of gecumuleerde macht.

Ja ja, zeggen we, dat is uw bekende synodocratische theorie. Maar mogen we, met voorbijgaan aan Uw tevergeefs, wijl apert onjuist gebleken beroep op Hand. 15 en 16:4, eens weten waar de Schrift deze dingen leert? Waar staat het, en noem nu maar op: dat de opzieners van de kerk van Corinthe ooit macht krijgen over de kerk van Rome, of die van Antiochië over Derbe of Lystra, of die van Sardes over Filadelfia? Als de apostel Paulus de kerk van Corinthe een lichaam van Christus noemt (1 Cor. 12:27, vertaling Grosheide, dat is dus qua lichaam een zichtbare groetheid, terwijl Ds Jansen herhaaldelijk de plaatselijke kerk noemt een openbaring van Christus' lichaam, welke onscriptuurlijke uitdrukking de kerk aanstonds in de wolken zet, en die door Dr A. Kuiper gebruikt werd als hulplijntje voor zijn pluriformiteits-theorie); als nu de apostel Paulus de kerk van Corinthe een lichaam van Christus noemt, met door Christus geschonken eigen ambtsdragers, aan dat speciale lichaam toegewezen, waar staat dan dat Christus die ambtsdragers gelijke macht geeft over andere lichamen, waartoe ze niet behoren? Heeft iemand in de kerk recht, aan een buitenstaander autoritatieve macht over die kerk te verlenen? Heeft een predikant het recht, aan een andere predikant dezelfde macht te verlenen over zijn gemeente als hij zelf bezit? Heeft een kerkeraad het recht, tot afgevaardigden, op wier keuze hij in 't minst geen invloed kan uitoefenen, te zeggen: nu SCHENKEN wij U dezelfde leer-, regeer- en tuchtmacht over de gemeente, als wij zelf ONTVINGEN, terwijl die afgevaardigden geheel buiten die plaatselijke kerk staan, door die gemeente (en mitsdien door God zelf) daar NIET geroepen zijn, ja die gemeente in verreweg de meeste gevallen niet eens kennen? Op bl. 30 van zijn boek zegt Ds Jansen: „De Schrift leert, dat wij het ambt niet zelf kiezen, maar dat Christus er ons toe roept door Zijn gemeente, Hebr. 5:4: En niemand neemt zichzelf die eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkwerijs Aäron.“ Juist, Christus roept door Zijn gemeente. Maar bij de synodocratie krijgt de gemeente wel boven zich ambtsdragers met volledige ambtsbevoegdheid — maar de gemeente heeft hen niet geroepen, wist vóór de samenkomst van de desbetreffende meerdere vergadering niet eens, welke „ambtsdragers, toegerust met volledige leer-, regeer- en tuchtmacht“ over haar zouden gaan heersen. En als Christus niet riep, wat is dan de uitoefening van heel deze puur theoretische machts-cumulatie anders dan brutale aanmatiging?

Op deze wijze wordt de vrijheid en zelfstandigheid der plaatselijke kerken, die zelfstandige kandelaren (niet één lichter met 7 armen) uit Openb. 1:12, 13,